

konným postupem odňal stranám možnost, jednati před soudem (§§ 477 č. 4 c. ř. s.), dopustil se přímo zmatečnosti, k níž slušelo se, když bylo usnesení jeho vzato v odpor, přihlížeti podle §§ 514 odst. 2 a 477 odst. 1 c. ř. s. z povinnosti úřední, třebaš tato zmatečnost v rekursu vytýkána nebyla. Slušelo se proto rozhodnouti, jak svrchu uvedeno. ¹¹¹¹

Čís. 331.

Bezvýmínečná dědická přihláška transmitenta jeví účinek i ohledně nezletilého transmisara jednak v tom směru, že jest nezměnitelná ve výmínečnou, jednak že přes transmisarovu nezletilost nelze dle § 92, odstavec druhý, čís. 1 nesp. říz. sepsati z povinnosti úřední inventář.

»Třetími osobami« míní § 92 odstavce druhý, čís. 3 nesp. říz. pouze osoby, jež nejsou na pozůstalostním řízení již jako spoludědicové účastněny neb alespoň těmito representovány.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1919, R II 134/19.)

Dne 31. prosince 1918 zemřela Marie Amalie S. zanechavši závěť ze dne 3. února 1918. V závěti povolala za dědice své sourozence, mezi nimi též svého bratra Jindřicha S., ustanovivši, že v případě úmrtí toho kterého z povolaných sourozenců jest dědicem jeho potomstvo. Dále ustanoveno v závěti: »Podíly ustanovených dědiců určuji stejným dílem; zemře-li některý z nich bez potomstva, připadne jeho podíl zase rovným dílem na živu zůstalým sourozencům mým, eventuálně jejich potomkům.« Jindřich S. přihlásil se k pozůstalosti právě tak, jako ostatní povolaní sourozenci, bezvýmínečně a byla jeho dědická přihláška usnesením pozůstalostního soudu ze dne 20. února 1919 na soud přijata. Dne 9. března 1919 zemřel Jindřich S. zůstaviv nezletilou dceru Marii. V pozůstalostním řízení po Marii Amalii S. nařídil pozůstalostní soud usnesením ze dne 14. července 1919, by, hledíc k ustanovení § 92, odstavce druhý, čís. 3 nesp. říz. sepsán byl z moci úřední inventář. Rekursní soud k rekursu jednoho ze sourozenců potvrdil usnesení pozůstalostního soudu, zaujav právní stanovisko, že předpis § 92 odst. 2 čís. 3 nesp. říz. zde sice místa nemá, že však usnesení soudu pozůstalostního, nařizující seps inventáře z povinnosti úřední, jest opodstatněno ustanovením § 92 odst. 2 čís. 1 nesp. říz., poněvadž k dědictví po předemřelém zůstavitelčinu bratru jest povolána jeho nezletilá dcera Marie.

Nejvyšší soud změnil usnesení obou předchozích stolic a uložil pozůstalostnímu soudu, by od sepisu pozůstalostního inventáře upustil a projednal pozůstalost na základě místopřísežného seznání pozůstalostního jmění předloženého dědici.

Důvody:

Názor, jímž dal se vésti rekursní soud, jest zřejmě nesprávný. Vychází z mylného a se spisy se nesrovnávajícího předpokladu, že zůstavitelčin bratr Jindřich S., povolaný k dědictví testamentem ze dne

3. února 1918, předešel smrti zůstavitelku. Tomu však není tak, neboť zůstavitelka zemřela dne 31. prosince 1918, kdežto Jindřich S. zemřel teprve dne 9. března 1919, přihlásiv se před tím s ostatními spoludědici vlastnoručně podepsaným podáním ze dne 19. resp. 24. ledna 1919 bezvýmínečně a tedy bez nároku na sepis inventáře k dědictví. Bezvýmínečná jeho dědická přihláška byla také usnesením pozůstalostního soudu ze dne 20. února 1919 k soudu přijata. Po Jindřichu S. pozůstalá nezletilá dcera Marie není tedy povolána k dědictví po zůstavitelce Marii Amalii S., nýbrž k dědictví po svém otci, které musí, pokud jde o jeho podíl na pozůstalosti Marie Amalie S., převzít v témž stavu, ve kterém se v době jeho úmrtí, t. j. dne 9. března 1919 nalézalo. Poněvadž pak Jindřich S. v době uvedené dědictví po Marii Amalii S. již bezvýmínečně, zřeknuv se tedy inventáře, byl nastoupil a přihlášku tuto dle § 806 obč. zák. v podmíněčnou již změnit nemohl, jest i jeho k dědictví po něm povolaná dcera, třeba že jest pod poručenstvím, vázána touto jeho bezvýmínečnou dědickou přihláškou, která má dle § 114 nesp. říz. v zápětí, že se pozůstalost projedná na základě místopřísežného seznání dědiců o pozůstalostním jmění. Ustanovení § 92 odst. 2, čís. 1 nesp. říz. neopodstatňuje tedy sepis inventáře z povinnosti úřední. Zbývá ještě rozřešiti otázku, není-li příslušné nařízení pozůstalostního soudu opodstatněno s hlediska předpisu § 92 odst. 2 čís. 3 nesp. říz. Otázku, zakládá-li ustanovení testamentu: »zemřel-li některý z nich (z ustanovených dědiců) bez potomstva, případně jeho podíl zase rovným dílem na živu zůstalým sourozencům mým, eventuálně jich potomkům« substituci a zejména substituci fideikomisární, netřeba zde řešiti. Neboť i kdyby se mělo za to, že ustanovení to fideikomisární substituci zakládá, povolávajíc za předpokladu, že zemřelý dědic nabyl dědicví před svou smrtí, za poddědice v první řadě jeho potomstvo a, není-li tohoto, ostatní spoludědice, pokud se týče jejich potomstvo, nelze z doslovu a ducha předpisu § 92, odst. 2 čís. 3 nesp. říz. dovozovati, že sepis pozůstalostního inventáře z povinnosti úřední jest v případě tomto nutným. Zákonodárným účelem předpisu právě zmíněného jest, chrániti přesným zjištěním stavu pozůstalostního jmění před zkrácením zájmy oněch fideikomisárních substitutů, kteří nejsou účastněni na pozůstalostním řízení a tudíž s to, by sami chránili své zájmy. Dědicové na pozůstalostním řízení již účastněni a sobě navzájem za substituty povolání ochrany této nepotřebují, poněvadž mají možnost, chrániti své zájmy podle § 92 odst. 1 nesp. říz. sami, a jsou-li pod zvláštní péčí zákona, jest o ochranu jejich zájmů postaráno předpisy §§ 92 odst. 2 č. 1 a 2 téhož zákona. Pro výklad tento svědčí zejména i doslov § 92 odst. 2 čís. 3 nesp. říz., který nařizuje soudu pozůstalostnímu sepis inventáře v případě, že zůstavitel uložil dědici závazek, zanechatí pozůstalost »třetím osobám« a který se tím vyjadřuje stejně jako §§ 875, 879, 881, 1019, 1422, 1423 obč. zák., § 1. zákona ze dne 28. května 1881, čís. 47 ř. z., § 2 zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. z. atd., v nichž se pod osobami třetími rozumějí vešměs osoby na právním poměru, o který běží, nesúčastněné, a přibližuje se zároveň k doslovu poslední věty § 607 obč. zák., jež rozeznává rovněž mezi substituovanými spoludědici a jinakými substituty. Pod »třetími osobami«, zmíněnými v § 92 odstavec druhý čís. 3 nesp. řízení, dlužno tedy rozuměti pouze osoby, jež nejsou na pozůstalostním řízení již jako spoludědicové zúčastněny, neb těmito aspoň representovány. Poněvadž pak

v tomto případě takovéto »třetí osoby« za poddědice povolány nejsou, nýbrž výhradně jen potomstvo zemřelých dědiců a, není-li tohoto, ostatní spoludědicové, pokud se týče jejich potomstvo, které jest však v řízení pozůstalostním po zákonu representováno svými předky, nemá zde předpis § 92 odst. 2 čís. 3 nesp. řízení místa ani pro ten případ, kdyby se shora uvedené ustanovení testamentu pokládalo za nařízení fideikomisární substituce podle § 608 obč. zák. Usnesení nižších soudů nařizující sepsání inventáře z povinnosti úřadu není tudíž ani s hlediska § 92 odst. 2 čís. 3 nesp. říz. opodstatněno a slušelo se proto, když zde jest podmínka zjevně náklonnosti, pokud se týče i odporu se spisy podle § 16 nesp. říz. vyhověti dovolací stížnosti a rozhodnouti, jak svrchu uvedeno.

Čís. 332.

Pro otázku, zda zaměstnanec jest zaměstnancem vyššího řádu (po rozumu zákona o statkových úřednících ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. z.), nezáleží na tom, k jakým pracem má způsobilost, nýbrž na tom, k jakým službám jest ustanoven.

Občanský zákoník nepropůjčuje zaměstnanci nároku na úplatu za práce, jichž pro válečnou službu nekonal.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1919, Rv I 514/19.)

Žalobce byl před vypuknutím války zaměstnancem na velkostatku žalovaného. Dne 1. srpna 1914 povolán byl na vojnu a byl ve válce až do 1. dubna 1919. Vrátil se byl žalovaným na jednoměsíční výpověď propuštěn. Jeho žaloba, již domáhal se služebních požitků za dobu, co byl na vojně a za šestiměsíční výpovědní lhůtu, byla prvu stolicí zamítnuta. Soud odmítl stanovisko žalobce, že jeho služební poměr dlužno posuzovati dle zákona o statkových úřednících, zjistiť, že služby, jež žalobce konal a k nimž byl zjedнан, nebyly službami vyššího druhu. Neuznal však žalobní nárok odůvodněným ani s hlediska občanského zákoníka, uváživ toto: Dle § 1156 obč. zák. obdrží zaměstnanec úplatu po vykonané službě. Pro případ, že zaměstnanci bylo válečnou službou zabráněno služby vykonávati, není v občanském zákoníku žádného zvláštního ustanovení. Ustanovení § 1154 b) obč. zák., kteréž opravňuje zaměstnance k nároku na úplatu, když nemocí neb neštěstím na krátký čas jest mu zabráněno služby vykonávati, nelze ani rozšiřujícím výkladem vztahovati na případ služby válečné. — O d v o l a c í s o u d potvrdil rozsudek první stolice, schváliv v obojím směru její právní stanovisko.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl žalobcovu dovolání mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Mylným jest názor dovolatelův, že záleží pouze na tom, zda žalobce byl způsobilým konati služby vyššího druhu. Podle § 1 zákona ze dne 13. ledna 1914 čís. 9 ř. z. platí předpisy tohoto zákona pro služební poměr osob (úředníků), ustanovených v hospodářských a lesnických podnicích